

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.019/2023/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Zolnay Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Zolnay Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Méhes László ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében, amely perbe az alperes pernyertességnek előmozdítása érdekében az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt beavatkozott neve (cím) beavatkozott, a Miskolci Törvényszék 10.P.20.820/2021/52. számú ítélete ellen az alperes részéről 53. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint megváltoztatja:

- a sérelemdíj összegét leszállítja 2 000 000 (kétmillió) forintra,
- a felperes részéről az alperesnek fizetendő perköltség összegét felemeli 481 000 (négy száznyolcanegyezer) forintra,
- az állam által előlegezett költség alperest terhelő összegét leszállítja 76 363 (hetvenhatezer-háromszázhatvanhárom) forintra, míg annak az állam terhén maradó összegét felemeli 511 045 (ötszáztizenegyezer-negyvenöt) forintra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy egyik fél sem köteles másodfokú perköltség megtérítésére, 320 000 (háromszázhuszezer) forint fellebbezési illetéket pedig az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2021. március 21-én sarokcsiszolóval sértette meg jobb combját, amely sebet az alperes traumatológiai ambulanciáján látták el, amelynek során nem részesült LMWH (vérhígító) profilaxisban. Két nap múlva, 2021. március 23-án a felperesnek agyi vascularis történése volt, amelyet követően mentő szállította az alpereshez, ahol megállapították, hogy agyi vérkeringési zavara volt.

[2] Az elsőfokú bíróság az első fokon jogerőre emelkedett 20. sorszámú közbenső ítéletével megállapította: „az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek abból eredő nem vagyoni kárért, hogy a 2021. március 21. napi combsérülése miatti kezelés során nem részesítették LMWH (vérhígító) profilaxisban.”

[3] A felperes panaszai a következők voltak a stroke bekövetkeztekor: beszédzavar, enyhe bal oldali végtaggyengeség, jobb centrális facialis paresis, a jobb felső végtagot latens paresis próbában enyhén süllyesztette, segítséggel ült, motoros túlsúlyú közepesen súlyos sensomotoros aphasia. Mindezek miatt 2021. április 1-jéig ápolták az alperesnél; hazabocsájtásáig a jobb centrális facialis paresis, a latens paresis mérséklődött, beszédteljesítménye javult, az aphasia ugyanakkor nem szűnt meg. E tünetek a stroke bekövetkezését követően mintegy hat hétig álltak fenn, a felperes állapotában ugyanis nagyon gyors javulás következett be. Jelenleg mindössze a VII. agyideg (facialis) bénulása maradt vissza. A felperes 2021. októberéig logopédushoz járt a felmerülő beszédzavara miatt, amelyet követően már beszédzavara, aphasija nem észlelhető, mindösszesen ismeretlen, vélhetően lelki eredetű nyelvhelyességi tévesztései vannak. A felperes spontán beszéde meglassult, időnként akadozó, esetenként nehezebb az arc, ajak és a nyelvi izmait mozgatni. Beszédének prozódiaja monoton. A felperes állapota végleges, abban további javulás vagy romlás nem várható. A felperes stroke utáni maradványállapota, a jobb oldali VII. agyideg (facialis) bénulása nem éri el a mérhető egészségkárosodás alsó határát, így össz-szervezeti károsodással nem jellemezhető: jelenlegi állapota lehetővé teszi számára a kismotoros izmokat igénybe vevő munkák végzését (festés, mázolás, zenélés).

[4] A felperes korábban szobafestő-mázolóként dolgozott és kifejezetten aktív életet élt. Sportolt, horgászott, szabadidejét jobbra a családjával töltötte, amatőr szinten gitározott, továbbá aktívan részt vett a házkörűli munkákban, de a háztartásban is segített házastársának. A felperes házastársával és két gyermekével él egy háztartásban, harmadik gyermeke külön él. Hangulata megváltozott a balesetet követően annak következtében, hogy a stroke miatt a beszédközpontja sérült, és végtaggyengeség lépett fel. Emiatt átmeneti ideig nem tudta folytatni a korábbi aktív életet, a magatehetetlenség érzete miatt feszültté és idegessé vált, de zavarta az akadozó beszédje, és az is, hogy a VII. agyideg bénulása miatt esetenként az étel és az ital is kifolyt a szájából, ezért a családi találkozóktól is elmaradt. Nem vett részt baráti összejöveteleken sem, úgy érezte, gitározni sem tud. Általában jellemezte, hogy gyengének és fáradékonyabbnak érezte magát, úgy érezte, munkát sem tud végezni. Leleki állapotában, kedélyállapotában, általános hangulatában azonban nem következett be jelentős változás.

[5] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a testi és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy kezelése során nem az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) és az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. törvény szerint járt el, amely egészségkárosodásához és maradandó fogyatékoságához vezetett. Emellett 15 000 000 Ft sérelemdíj és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint a stroke az alperes mulasztása miatt alakult ki, amelynek következtében a testi- és a lelki egészsége is maradandó károsodást szenvedett.

[6] Az alperes érdemi ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Álláspontja szerint nem sértette meg a felperes személyiségi jogait, magatartása nem volt jogellenes és felróható, de a sérelemdíj összege is eltúlzott.

[7] Az alperes felelősségbiztosítójaként a beavatkozó is a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte, csatlakozva az alperes védekezéséhez.

[8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy „az alperes megsértette a felperesnek a testi egészséghez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a 2021. március 21. napi combsérülés miatti kezelés során nem részesítette LMVH (vérhígító) profilaxisban, amely miatt a felperesnél 2021. március 23. napján stroke következett be” és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 4 000 000 Ft-ot, amelyet meghaladóan elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 299 000 Ft, a beavatkozónak 211 700 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 158 600 Ft perköltséget, valamint megállapította, hogy 428 808 Ft perköltség és 900 000 Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

[9] Határozatának indokolása szerint kisebb részben találta alaposnak a sérelemdíj alapjául szolgáló keresetet, amelynek kapcsán ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, továbbá a Debreceni Ítéltábla egyik ítélete és a jogirodalom alapján kifejtette, hogy a sérelemdíj egyben kétségtől szankció is, azonban nem büntetőjogi, hanem restitutív civiljogi szankció, így az nem a jogsértő „megbüntetésére”, hanem a sértett életvitelében, személyiségének kibontakoztatásában elszenvedett hátrányoknak, a társasági kapcsolatrendszerében és társadalmi presztízsében bekövetkezett töréseknek, valamint a belső (lelki) egyensúlyában beállott kedvezőtlen változásoknak a kiegyenlítésére, kompenzálására szolgál. Ezt követően idézte a Ptk. 2:52. §-ának (2) és (3) bekezdéseit is, amelynek körében a jogirodalom álláspontja szerint a jogsértés súlya annak megítélése, hogy a jogsértő mennyire távolodott el a társadalom által elvárt, elfogadott, de legalábbis tolerált magatartásformától, továbbá itt lehet értékelni az esetleges többes jogsértést is.

[10] E rendezőelveket figyelembe véve csak a testi egészséghez fűződő személyiségi jog megsértése volt megállapítható, mert bár a felperes a lelki egészséghez fűződő személyiségi jogának megsértését is állította, nem terjesztett elő a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 307. §-a (2) bekezdésének megfelelő pszichológus szakértői bizonyítás iránti indítványt.

[11] Igazságügyi orvosszakértőt ugyanakkor kirendeltek a perben, akinek szakvéleményét az alperes és a beavatkozó is elfogadta, és akinek kizárását a felperes eredménytelenül kérte, mint ahogy – annak felperes nemére vonatkozó pontatlansága és kirendelésen túlmutató megállapítása ellenére – alaptalanul állította a szakértő kompetenciahiányát és a szakvélemény aggályosságát is. A jogerős közbenső ítéletben foglaltak miatt figyelmen kívül hagyta a szakvélemény alperesi magatartás és stroke közötti okozati összefüggés hiányával kapcsolatos megállapítását, mivel az alperes szakértői díj előlegezésével kapcsolatos mulasztása miatt már jogerősen megállapította az alperes sérelemdíj alapjául szolgáló kártérítési felelősségét, amelynek következtében az alperes jogalap körében tett tényállításait is figyelmen kívül kellett hagyni.

[12] Ezt meghaladóan az egyébként aggálymentes szakvéleményt vette alapul a tényállás megállapításánál. A szakértői vélemény pedig alátámasztotta a stroke alperesi zárójelentésben is feltüntetett testi tüneteit, amely tünetek mintegy 6 hétig álltak fenn, maradványtünetet kizárólag a VII. agyideg (facialis) bénulása maradt vissza, amely abban nyilvánul meg, hogy a száj jobb oldalon a szimmetrikushoz képest lejjebb áll. Ennek elvileg lehet olyan következménye, hogy az étel vagy az ital kifolyik a felperes szájából, azonban a

szakértő olyan enyhe fokúnak minősítette ezt a bénulást is, amely miatt ez nem szükségképpen következik be. A maradványtünetként hivatkozott szótalálási nehézség, egyéb beszédzavar vagy a kismotoros izmok működésének zavara sem igazolható, mint ahogy a felperes sem állította, hogy jelenleg aphasia-ja lenne, azonban hivatkozott disarthriára mint szótalálási nehézségre. A szakértő véleménye szerint ez pusztán nyelvhelyességi tévesztés (amelyet a felperes által az iratokhoz csatolt logopédusi szakvélemény is megerősít), amely megfelel a felperes iskolai végzettségének, az ehhez igazodó intellektusnak, de a szakértő utalt arra is, hogy annak vélhetően lelki okai is lehetnek. Az elsőfokú bíróság azonban ezzel kapcsolatban is figyelemmel volt arra, hogy a felperes nem indítványozta perrendszerűen pszichológus szakértő bevonását. Az elsőfokú bíróság továbbá kizárólag az igazságügyi szakértői vizsgálaton alapuló szakvéleménnyel és a rendelkezésre álló CT lelettel alátámasztott körben fogadta el a felperes orvosi dokumentációban hivatkozott panaszait.

[13] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján állapította meg a kereseti kérelemmel egyezően kizárólag a testi egészséghez fűződő személyiségi jogsértést (Ptk. 2:43. §-ának a) pontja), amely azonban nem jelenti, hogy ne tudta volna megállapítani, hogy a felperes életminőségében bizonyosan változás következett be a stroke-ot követően. Egyrészt e körben utalt arra, hogy az orvosszakértői bizonyítás eredményeként is megállapítható tünetek bizonyosan fennálltak legalább hat hétig, amely testi tünetek köztudomásúlag okozták a felperes hangulatának, kedélyállapotának megváltozását is. Ezt pedig a felperes által meghallgatni kért tanúk vallomása is alátámasztotta. Ez az életminőségben bekövetkezett változás azonban – pszichológus szakértői bizonyítás hiányában – nem eredményezi szükségképpen a lelki egészséghez fűződő személyiségi jog megsértését is.

[14] A felróhatóság mértékével kapcsolatban ismertette a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdésében írtakat, és utalva a jogirodalomban és a bírói gyakorlatban kifejtett álláspontra is, továbbá figyelembe véve a csekély maradványtünetet, amely a VII. agyideg bénulása folytán kizárólag a száj jobb oldali lesüllyedésében mint esztétikai panaszban érhető tetten, enyhébb megítélésűnek minősítette az alperes mulasztását.

[15] A jogsértés sértettre és környezetére gyakorolt hatásával kapcsolatban kiemelte, hogy az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint „a személyiséget ért nem vagyoni sérelem kifejeződik testi és lelki változásokban, köztük egyébeken mellett egészségromlásban, a test szerveinek működési zavaraiiban és bénulásban, továbbá környezeti hatásokban, így a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában. Az ítélet indoklásában ezt követően „a felperest ért immateriális sérelmek kapcsán” idézett egy, az „érzelmileg jelentős személy halálával” összefüggő jogirodalmi hivatkozást is.

[16] Mindezek alapján 4 000 000 Ft szükséges, egyben elégséges a felperes testi egészséghez fűződő személyiségi jogának sérelmében jelentkező immateriális hátrányok kompenzálására (amellyel kapcsolatban akként értelmezte a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.112/2022/5. számú ítéletében foglaltakat, hogy ennél magasabb összegű sérelemdíj akkor ítélhető meg, ha többes személyiségi jogsértés történt).

[17] A felperes 27, az alperes 73%-ban lett pernyertes, ezért a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján ilyen arányban rendelkezett a perköltség viseléséről. Ehhez a bírósági

eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján számított 650 000 Ft ügyvédi munkadíj alapulvételével a felperes pernyertességének arányában 175 500 Ft-ot, az alperes pernyertességének arányában 474 500 Ft-ot vett figyelembe, amelyek különbözeteként 299 000 Ft megfizetésére kötelezte a felperest. A beavatkozó esetében a kifejtett ügyvédi munkával arányban 200 000 Ft + áfa, azaz 254 000 Ft összegű ügyvédi munkadíjat állapított meg a R. 3. §-ának (6) bekezdésén alapuló mérséklés eredményeként, amelyhez hozzászámította e jogi képviselő útiköltségével felmerült 36 000 Ft-ot is, amely összességében és a pernyertességének arányában 211 700 Ft.

[18] A felperes személyes költségmentességben részesült, ezért mentesült a szakértői bizonyítással összefüggésben az állam által előlegezett, összesen 587 408 Ft költség 73%-át kitevő 428 800 Ft viselése alól, míg 158 600 Ft-ot a 27%-ban pervesztes alperes köteles viselni. A felperes személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége miatt a 900 000 Ft összegű eljárási illeték az állam terhén marad a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján.

[19] Az alperes fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet részbeni megváltoztatásával a sérelemdíj összegének 400 000 Ft-ra történő mérséklését, továbbá a felperes marasztalását az első- és másodfokú perköltségeiben. Hivatkozása szerint a jogerős közbenső ítélet az abból eredő nem vagyoni kárért állapította meg felelősségét, hogy a felperest nem részesítette LMWH (vérhígító) profilaxisban, és erre utal a jogerős közbenső ítélet indokolása is. Ennek alapja az volt, hogy nem bizonyította, hogy a felperes által állított egészségkárosodás nem a kezelés hibája miatt következett be. Az elsőfokú bíróság azonban nem vizsgálta, de nem is vizsgálhatta, hogy az LMWH mellőzése okozati összefüggésben áll-e a felperes agyi vérkeringési zavarával, így az elsőfokú bíróság kizárólag az alperes tevékenységi körében felmerült károkért állapíthatta meg kártérítő felelősségét. A jogerős közbenső ítéletben foglaltak szerint ugyanakkor a felperes bizonyítási érdeke arra terjedt ki, hogy az alperes által nyújtott kezelést követően alakult ki az agyi keringési zavar és annak következményei. Mindezekből pedig az következik, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag az alperesi tevékenységgel összefüggésben keletkezett kárhoz kapcsolódó felelősséget tudta vizsgálni, míg a felperes bizonyítási terhe volt a kár kezelést követő kialakulása. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen határozta meg a jogerős közbenső ítéletben, hogy az alperesnek a szakmai szabályszegés alól azzal kellett volna kimentenie magát, hogy a felperesnél nem kellett vérhígítót alkalmazni. Az elsőfokú bíróság a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően rendelt ki orvosszakértőt, majd állapította meg az ítélet rendelkező részében, hogy a LMWH (vérhígító) profilaxis mellőzése miatt következett be a felperesnél stroke. A kirendelt szakértő azonban egyértelműen kizárta az LMWH mellőzése és a stroke közötti okozati összefüggést. Mindezek miatt bár valóban nem alkalmazott LMWH profilaxist, a felperes kára nem erre, hanem a stroke-ra vezethető vissza. Emellett a felperes kezelése körében a legnagyobb gondossággal járt el, szakmai szabályszegést nem követett el, ezért a kereset jogalapját továbbra is vitatja. Hivatkozott a bírói gyakorlat által kialakított azon szabályra is, hogy személyiségi jogi perekben jogsértés megállapítása esetén elvárás, hogy az ítélet rendelkező része tartalmazza a jogsértő magatartás rövid és szabatos leírását. A beszerzett szakértői vélemény alapján azonban a felperes nem tudta bizonyítani kárát az ítéleti tényállás és az alperes tevékenységi körében. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a Pp. 357. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján kötve van a saját határozatához. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor az összegszerűsége vonatkozó ítéletben kiegészítette az alperesi eljárási hibára

alapozott tényállást, amellyel megsértette e perjogi szabályt és a felek tisztességes eljáráshoz fűződő jogát. Emellett a felperes részére olyan kárt alapított meg, amelynek kialakulásában sem az ítéleti tényállás alapján, sem a szakértői vélemény alapján nem állapítható meg alperesi közrehatás. A másodlagos fellebbezési kérelme körében hangsúlyozta, hogy a felperes a VII. agyideg bénulásán kívül nem bizonyított a stroke-kal összefüggésben álló hátrányokat, a bizonyított hátrány pedig kizárólag abban áll, hogy a száj jobb oldala a szimmetrikushoz képest lejjebb áll, ami nem éri el a mérhető egészségkárosodás alsó határát, így össz-szervezeti károsodással nem jellemezhető. A szakértői vélemény szerint ez az állapot végleges. Mivel a felperes nem bizonyított a testi épségében jelentkező jelentős változást, a sérelemdíj eltűnt. A bíróságnak a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján kell mérlegelnie a sérelemdíj összegét, amelynek részeként az alperes felróhatóságát enyhébb mértékűnek ítélte, míg a sértettre és környezetére gyakorolt hatásra vonatkozó következtetést nem vont le. Annak pedig nem adta magyarázatát, hogy ítéletében miért hivatkozott egy hozzátartozó elvesztése során kialakuló krízisre, ugyanakkor az elsőfokú bíróság is kiemelte, hogy a felperes nem bizonyította a lelki egészségének megsértését. Bár a felperes bizonyított kárai többrétűek voltak a beszállításkor, e tünetegyüttes 1 hétig állt fenn, amelyet követően állapotában gyors javulás következett be, és otthonába volt bocsátható. Elbocsátásakor a jobb centralis facialis paresis és a latens paresis mérséklődött, beszédteljesítménye javult, ugyanakkor az aphasia (beszédzavar) nem szűnt meg. A szakértői vizsgálat során pedig már csak a VII. agyideg bénulása volt tetten érhető, amely nem éri el a mérhető egészségkárosodás alsó határát, így a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy életében és fizikai állapotában olyan jelentős változás következett be, amely jelentős mértékű kártérítésre tarthatna számot. Megjegyezte továbbá, hogy a felperessel ellentétben mindössze 1 alkalommal hívták fel a szakértői díj előlegezésére az anyagi pervezetés körében, és annak elmaradásának következményét azonnal alkalmazta az elsőfokú bíróság, amellyel összefüggésben hivatkozott az új Pp. Konzultációs testület 41. számú állásfoglalásának II. pontjában kifejtettekre, amelynek megsértésével járt el az elsőfokú bíróság, amikor meghozta a közbenső ítéletet. Az elsőfokú bíróság mindezek mellett nem a megfelelő tárgyú kártérítési perben alkalmazandó szakirodalmat tévesen értékelte.

[20] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását. Kiemelte, hogy a jogerős közbenső ítéletben foglaltak miatt az ítélet jogalapja nem tehető vitássá, míg a sérelemdíj összegét nemcsak a szakértői vizsgálat időpontjában észlelhető hátrányok, hanem az azt megelőző kórházi kezelés és hosszú rehabilitáció, illetőleg az annak során jelentkezett panaszai indokolták.

[21] A beavatkozó egyetértett a fellebbezésben foglaltakkal, és hivatkozva a Ptk. 6:519. §-a alapján a károkozó magatartás és a kár közötti oksági kapcsolat fennállásának szükségességére, maga is a kereset elutasítását látta indokoltnak az alperes elsődleges fellebbezési kérelmének megfelelően.

[22] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján, és azt a másodlagos fellebbezési kérelem körében találta részben megalapozottnak.

[23] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette a felperest a beavatkozó perköltségének viselésére kötelező rendelkezést a Pp. 370. §-ának (1) bekezdése alapján,

továbbá nem észlelt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó eljárási szabálysértést sem.

[24] Az elsőfokú bíróság a szabályszerűen lefolytatott bizonyítást követően helytállóan megállapított tényállás alapján megalapozottan rendelkezett a jogsértés megállapítása mellett az alperes sérelemdíjban történő marasztalásáról. Ennek összegét azonban túlzott mértékben határozta meg, míg egyebekben az ítéltábla – kisebb korrekcióval – egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival, amelyet a fellebbezésben foglaltak miatt az alábbiakkal egészít ki.

[25] Az alperes tévesen értékelte a jogerős közbenső ítélet tartalmát és annak a fellebbezéssel támadott ítélettel való kapcsolatát.

[26] A Pp. 341. §-ának (4) bekezdése szerint ha a keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felperest megillető követelés összege vagy mennyisége tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását közbenső ítélettel előzetesen is megállapíthatja. Ebben az esetben a tárgyalás a követelés összege vagy mennyisége vonatkozásában csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után folytatható.

[27] E szerint a közbenső ítélet a keresettel érvényesített jog fennállásának megállapítására szolgál, ha a felperest ez alapján megillető követelés összege vagy mennyisége tekintetében a vita elkülöníthető. Személyiségi (korábban személyhez fűződő) jog megsértése miatt támasztott sérelemdíj (korábban nem vagyoni kártérítés) iránti igény esetén ez azt jelenti, hogy a közbenső ítélet a bíróság azzal kapcsolatos állásfoglalása, hogy megsértették a felperes személyiségi jogát, amelynek szankciós következménye a sérelemdíj, ezért a közbenső ítélet meghozatala feltételezi a személyiségi jog megsértését (pl. Kúria Pfv.IV.20.673/2019/13. számú végzése). A tényleges károsodás szemszögéből pedig a közbenső ítélet meghozatala feltételezi egyrészt a felperes károsodása bekövetkezésének tényét, másrészt a beállott kárnak (jelen esetben a nem vagyoni sérelemnek) a károkozó (a Ptk. hatálya alatt ez esetben személyiségi jogot sértő) magatartásával való okozati összefüggését is (pl. EBH2004. 1039.). Mindezeknek megfelelően a felperes sem abban a vonatkozásban tette meg tény- és jogállításait, hogy pusztán az alperes szakmai mulasztása jelentette a személyiségi jogainak sérelmét, hanem az általa érvényesített jogot arra alapította, hogy a stroke e mulasztás következtében érte.

[28] Ugyanez e jogszabályhely nyelvtani értelmezése alapján is egyértelmű. Az alperes érvelése szerint ugyanis azért van helye a kereset elutasításának, mert felelősségét a vérhígító elmulasztásával okozati összefüggésben álló nem vagyoni károsodásért, nem pedig az utóbb szakértői bizonyítással kizárt stroke-ért állapították meg. Ezzel szemben azonban a stroke-ért fennálló felelősség nem a „követelés összege vagy mennyisége”, hanem a keresettel érvényesített „jog fennállása” körébe tartozó kérdés, amelyet hivatkozásával szemben a jogerős közbenső ítélet indokolása is megerősít.

[29] E határozat ugyanis úgynevezett mulasztásos közbenső ítélet, amelynek az képezte az alapját az indokolás [30] és [31] bekezdései szerint, hogy az alperes elmulasztotta a bizonyítási érdekébe tartozó szakértői bizonyítást. A fellebbezésben hiányosan idézetekkel szemben ugyanis a jogerős közbenső ítélet indokolásának [25] bekezdése nemcsak azt

rögzítette, hogy a felperesnek kellett bizonyítania, hanem hogy ténylegesen bizonyította is, hogy a kezelést követően alakult ki az agyi keringészavar, valamint ezzel összefüggésben a beszédzavar és a végtaggyengeség. Ezzel szemben rögzíti az indokolás [26] bekezdése, hogy az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes állított egészségkárosodása nem kezelési hiba miatt történt, illetőleg attól függetlenül is bekövetkezett volna. Az elsőfokú bíróság pedig az alperes mulasztása miatt ez utóbbiakkal összefüggésben vont le azt a következtetést, hogy a felperes sérelemdíjjal kapcsolatos követelésének jogalapja (azaz hogy az alperes mulasztása miatt lépett fel az agyi keringészavar) fennáll. A fellebbezés érvelésével szemben a jogerős közbenső ítélet indokolásának [3] bekezdésében az agyi keringészavarral összefüggésben megállapított tényállást is csak mindezeknek megfelelően lehet értelmezni.

[30] A Pp. 360. §-ának (1) bekezdése értelmében a keresettel elbírált jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék. Ez a közbenső ítélet vonatkozásában azt jelenti, hogy ha a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, és a bíróság a jog fennállását előzetesen közbenső ítélettel állapítja meg, a közbenső ítélettől utóbb akkor sem térhet el, ha a követelés összegének (mennyiségének) megállapítása iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga erre alapot adna. A jogerős közbenső ítélethez ugyanis anyagi jogerő fűződik (az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat alapján irányadó PK 195. számú állásfoglalás).

[31] Ez utóbbiakból következik ugyanakkor nemcsak az következik, hogy az elsőfokú bíróság nem térhetett el a jogerős közbenső ítéletben (annak rendelkező részében és indokolásában) megállapítottaktól, hanem az is, hogy az alperes e fellebbezésben eredményesen nem támadhatta az elsőfokú bíróság közbenső ítélet meghozatalához vezető eljárását, azaz hogy az elsőfokú bíróság miként járt el az alperes szakértői bizonyítással kapcsolatos mulasztása következményeinek levonása, egyáltalán a jogalap kapcsán folytatott bizonyítás körében.

[32] A fellebbezés érvelésével szemben mindezek miatt az elsőfokú ítélet rendelkező része sem áll ellentétben a jogerős közbenső ítéletben foglaltakkal. Már csak azért sem, mert az elsőfokú bíróság a személyiségi jogsértés tárgyi keresethalmazatként előterjesztett objektív [jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján] és szubjektív [a Ptk. 2:52. §-ának (1)–(3) bekezdései szerinti sérelemdíj] szankciói közül kizárólag ez utóbbi vonatkozásában hozott (rész)közbenső ítéletet, nem pedig az objektív szankció körében rész-, a sérelemdíj kapcsán közbenső, ekként összességében rész- és közbenső ítéletet. Az elsőfokú bíróság ezért rendelkezett a keresethalmazatból még el nem bírált megállapítási keresetről is az ítéletben, amely rendelkezés a jogerős közbenső ítéletben is elbíráltakat alapul véve, de a felperes szakértői bizonyítással kapcsolatos mulasztását is értékelve rögzíti a kizárólag a „testi” egészséghez való jog megsértését és külön is nevesítve a stroke bekövetkeztét.

[33] Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy az alperes ahogy a fellebbezés 4. oldalán rögzítettek szerint a másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán, úgy az elsőfokú

eljárás során a jogerős közbenső ítéletet követően tett nyilatkozatában sem vitatta a kereset jogalapját (52. sorszámú jegyzőkönyv 7. és 10. oldal).

[34] Az immáron egyedül vitássá tehető, a követelés összecszerűségének kérdése kapcsán pedig az elsőfokú bíróságnak azt kellett beárznia a Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján, hogy a felperes milyen összegű sérelemdíjra jogosult az alperes magatartása miatt kialakult stroke által okozott nem vagyoni sérelemért. Az e vonatkozásban előterjesztett másodlagos fellebbezési kérelem pedig részben megalapozott volt.

[35] A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése szerint akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés alapján a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés értelmében pedig a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[36] Ezek közül az alperes egyrészt azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vont le következtetést a sértettre és a környezetére gyakorolt hatás körében. Az elsőfokú bíróság azonban az ítélete indokolásának [3]-[5], [29], [37] és [41] bekezdéseiben részletesen rögzítette a stroke felperesre (mint sértettre) gyakorolt hatását és azt is, hogy az miként jelentkezett a felperes családi kapcsolataiban és társas érintkezésében, amelyeket az ítéltábla is ismertetett a jelen ítélet tényállást és elsőfokú ítéletet rögzítő részében, és ezért szükségtelenül nem ismételt meg. Az alperes ezek közül részben maga is megismételte a fellebbezésben az elsőfokú bíróság által a stroke-ot követő első 6 hétre megállapított nem vagyoni sérelmeket, illetőleg a VII. agyideg egyedüli maradandó (egyben esztétikai problémát is eredményező) károsodásként jelentkező bénulását. A fellebbezésben azonban annak ellenére állította, hogy az átmenetileg jelentkező tünetek 1 hétig álltak fenn, hogy az elsőfokú eljárás során elfogadta a szakértői véleményt (52. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldal), amelynek ezzel kapcsolatos megállapítását (52. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal) alapul véve állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a stroke munkaképtelenséget is előidéző tünetei 6 hétig álltak fenn. Az alperes azonban a fellebbezésben nem támadta a bizonyítás eredményének ezzel kapcsolatos mérlegelését, ahogy azt sem, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény, az egészségügyi dokumentáció és a felperes által meghallgatni kért tanúk vallomása alapján azt állapította meg, hogy a felperes 2021. októberéig logopédus segítségére is szorult, illetőleg fizikai tünetei a hangulatát és kedélyállapotát is rontották. Minthogy e vonatkozásban az ítéltábla sem észlelt eljárási szabálysértést [Pp. 370. §-ának (3) bekezdése], kifejezett fellebbezési hivatkozás [Pp. 371. §-a (1) bekezdésének b) és d) pontjai] hiányában az elsőfokú bíróság által megállapítottak felülmérlegelésének nem volt helye.

[37] Az alperes helytállóan hivatkozott ugyanakkor arra, hogy az elsőfokú ítéletben az „érzelmileg jelentős személy elvesztésével” kapcsolatban kifejtettek teljességgel közömbösek a felperest ért immateriális sérelmek megítélésénél, ezért az ítéltábla mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásának [43] bekezdésében rögzítetteket. Az ítéltábla továbbá ugyancsak a teljesség kedvéért rögzíti, hogy az ítélet következő bekezdésében megfogalmazottakkal ellentétben az ítéltábla nem általánosságban hivatkozott arra az

elsőfokú bíróság ítéletének alapjául szolgáló Pf.I.20.112/2022/5. számú ítéletében, hogy kizárólag többes személyiségi jogsértés esetén ítéltető meg 4 000 000 Ft-nál magasabb összegű sérelemdíj, hanem csak az adott ítélet alapját képező személyiségi jogsértés kapcsán.

[38] Az alperes megalapozottan hivatkozott arra is, hogy elsőfokú bíróság által elfogadott (és érdemben fellebbezéssel nem támadott) hátrányok és a felróhatóság nem vitatott enyhébb foka mellett a megítélt sérelemdíj nem áll arányban az értékelt körülményekkel. Annak összege ugyanis nemcsak az alperes álláspontja szerint túlzott, hanem a bírói gyakorlatban kimunkált összegszerűséggel sem áll arányban. Ezzel kapcsolatban előre kell bocsájtani, hogy a nem vagyoni károsodások kompenzációja során figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlatra, a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntésekre is (Kúria Pfv.III.21.112/2010/4. számú döntése). Ezeket azonban nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű kárpótlás megállapítására (Kúria Pfv.III.20.814/2018/3. számú ítélete). Ez alapján pedig az ítéltábla az alábbi döntéseket vette figyelembe a közelmúlt ítélkezési gyakorlatából.

[39] A Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.20.575/2016/7. számú ítéletében 2005. évi stroke esetében 4 500 000 Ft-ot ítelt meg olyan felperesnek, aki elveszítette a teljes munkaképességét, továbbá bal oldalának teljes bénulása miatt mozgásképességét is, jobb szemére teljesen megvakult, részleges gondozásra, illetőleg életvitale több területén segítségre szorul, amely jelentősen kihat társas kapcsolataira is. Ugyancsak a Fővárosi Ítéltábla a 32.Pf.21.108/2016/3-II. számú ítéletében 2012. évi károsodás alapján ítelt meg 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést olyan esetben, amikor a stroke-ot követően a felperes további gyógyszerelésre és gyógykezelésre szorult, betegségéből maradványtünetekkel (köztük a száj ferde állása) épült fel, szédülése, bal oldali gyengesége, járásának instabilitása és beszédképességének nehezítettsége fennmaradt, munkaképessége 50%-os mértékben csökkent. Szintén a Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.21.408/2017/7. számú ítéletében 2007. évben lezajlott stroke esetében ítelt meg 13 000 000 Ft-ot egy olyan felperesnek, akinek a 39 éves korában elszenvedett stroke következtében központi bal oldali arcidegbénulása van, izomtömege testszerte csökkent, nyelési képtelenségben, járásképtelenségben, máj- és lépnagyobbodásban szenved, emellett kerekesszékhez kötöttén él, hasi szondán keresztül táplálkozik, hosszabb időszakon keresztül kórházi rehabilitáció alatt állt, azt követően pedig gondozásra szorul, de szomatikus állapota miatt lelki károsodást is szenvedett, depresszió miatt pszichiátriai gyógyszeres kezelésre szorult, mindezek miatt pedig munkavégzésre, párkapcsolatra, szülői feladatainak teljesítésére, szabadidős tevékenység végzésére alkalmatlanná vált. A Kúria a Pfv.III.21.022/2018/5. számú ítéletében 2008. decemberi károsodás alapján ítelt meg 3 800 000 Ft nem vagyoni kártérítést, amikor a felperes a stroke 30%-os közrehatása miatt elvesztette az ügyei viteléhez szükséges belátási képességét és gondnokság alá került, állandó gondozásra szorult, az agyi történés emellett érintette a beszédközpontot is, és bár beszédértése teljessé vált, beszéde is javult, de spontán beszédképességét nem nyerte vissza, szótalálási nehézséggel küzd, illetőleg enyhe szenzoros afáziában és közepes fokú motoros afáziában szenved, és az agyi történés miatt lassú elbutulása várható, jobb lábát amputálni kellett, kerekesszékhez kötött, a lakáson kívül nem tud önállóan közlekedni, mások segítségére szorult, I. csoportú rokkant, munkaképesség-csökkenése 100%-os.

[40] E döntések alapján jól látható, hogy a bíróságok olyan esetekben rendelkeznek magasabb összegű nem vagyoni kárpótlásról, ha a stroke következtében nem csupán átmeneti

jelleggel, hanem tartósan (leginkább véglegesen) jelentkeznek az életvitelt lényegében ellehetetlenítő, emellett a sértett környezetét is alapjaiban megváltoztató hátrányok. Bár a felperes maga is el nem bagatellizálható hátrányokat szenvedett el, a stroke életminőségét jelentősen befolyásoló és a munkaképtelenségét is eredményező következményei viszonylag rövidebb ideig, mintegy 6 hétig jelentkeztek, visszamaradt, leginkább esztétikai jellegű károsodása pedig életvitelét nem befolyásolja érdemben. Ezért figyelembe véve az elsőfokú bíróság által egyebekben – a fellebbezésben sem vitatottan – helytállóan mérlegeltek, az ítéltábla – a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok mellett – 2 000 000 Ft-ra szállította le a sérelemdíj összegét, mivel azt ítélte alkalmasnak, egyben elegendőnek a perbeli nem vagyoni sérelmekért.

[41] Az ítéltábla mindezek alapján részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján. A megváltoztatott döntést következtében megváltozott a felek pernyertességének/pervesztességének aránya is, amely 87-13% az alperes javára. Az ítéltábla ezért ezen arányban rendelkezett a perköltség viseléséről a Pp. 83. §-a (2) bekezdésének 1. mondata alapján. Ez a fellebbezéssel szintén nem támadott ítéleti megállapítás szerint a felperes és az alperes esetében is irányadó 650 000 Ft jogi képviselői munkái alapulvételével a felperes esetében 13% arányban 84 500 Ft, az alperes esetében 87% arányban 565 500 Ft áthárítható perköltséget jelent; ezek különbözeteként az ítéltábla 481 000 Ft-ra emelte fel az alperest megillető perköltség összegét. Az ítéltábla ugyancsak a megváltozott pernyertességi/pervesztességi arányra figyelemmel szállította le az alperest a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján terhelő állam által előlegezett költség összegét 76 363 Ft-ra, míg az állam terhén 511 045 Ft költség marad.

[42] A másodfokú eljárás során perköltségigényt érvényesítő felperes és alperes pernyertessége azonos mértékű, így mivel mindketten jogi képviselői díjat érvényesítettek másodfokú perköltségként, amelynek nettó összegét az ítéltábla mindkét fél esetében 100 000 Ft-ban határozta meg a R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján [amely a felperes esetében a 4/A. § (1) bekezdése alapján áfa-val növelten 127 000 Ft], az ítéltábla akként rendelkezett a Pp. 83. §-a (2) bekezdésének 2. mondata alapján, hogy egyik fél sem köteles perköltség megtérítésére.

[43] Az állam a felperes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége miatt a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján viseli a fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2023. április 13.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró